

Onderwerp

Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Flevoland 2023-2027: provinciale verordening en uitvoeringsreserve

Gedeputeerde Staten stellen voor

1. Beslispunten

1. De Subsidieverordening Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) Flevoland 2023-2027 vast te stellen.
2. Gedeputeerde Staten te mandateren om deze verordening te wijzigen wanneer in interprovinciaal verband is afgesproken dat deze wijzigingen noodzakelijk zijn en wanneer het gaat om wijzigingen van technische aard.
3. De bestemmingsreserve GLB te wijzigen naar een uitvoeringsreserve.

2. Doelstelling programmabegroting

Het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid betreft de uitvoering van een Europees structuurfonds en heeft inhoudelijk betrekking op de programmaonderdelen: Landbouw, visserij en natuur, Aantrekkelijk Flevoland & Krachtige Samenleving; Energie, duurzaamheid en milieu.

3. Eerdere behandeling

Naast een beeldvormende sessie op 25 september 2021 is Provinciale Staten via verschillende Statenmededelingen geïnformeerd over de ontwikkelingen op het gebied van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid/het Nationaal Strategisch Plan (NSP).

- * 2 juni 2021 #2796006 Voortgang GLB/NSP
- * 6 oktober 2021 #281558: Inzet provincies GLB/NSP
- * 21 juni 2022 # 2976772: Ondersteuning indiening NSP
- * 19 oktober 2022 # 3024527: GLB/NSP)

Bij de behandeling en vaststelling van de programmabegroting 2023 is een bestemmingsreserve voor de uitvoering van het GLB ingesteld voor de nieuwe programmaperiode 2023-2027 (9 november 2022, # 2959996).

4. Bevoegdheden PS en doel behandeling

1.1 *PS is bevoegd om de provinciale GLB-verordening vast te stellen*

In de Provinciewet is aan Provinciale Staten de bevoegdheid toegekend om de verordeningen vast te stellen. Om de uitvoering van het GLB te kunnen starten is een juridische basis nodig, op basis waarvan de subsidies kunnen worden toegekend. Daartoe dient deze verordening.

1.2 *PS is bevoegd de benodigde financiële middelen voor de uitvoering van de interventies GLB beschikbaar te stellen.*

In de programmabegroting 2023 is voor het programma GLB een bestemmingsreserve opgenomen. Het saldo daarvan bedraagt € 7,75 mln. Wanneer de verordening door PS is vastgesteld staan de (financiële) kaders vast, waardoor het mogelijk is om de bestemmingsreserve te wijzigen in een uitvoeringsreserve. Zodat de benodigde provinciale cofinanciering beschikbaar is en gestart kan worden met het voorbereiden van de openstelling van interventies binnen de landelijke kaders.

Provinciale Staten

13 december 2023

Agendapunt

Lelystad

19 september 2023

Registratienummer

3163834

Afdeling/ Bureau

SENB

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Commissie Ruimte, Natuur en

Duurzaamheid:

11 oktober 2023**22 november 2023**

5. Verdere behandeling PS

De Subsidieverordening Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Flevoland 2023-2027 wordt na vaststelling door Provinciale Staten gepubliceerd in het provinciaal blad en op www.overheid.nl.

Provinciale Staten zal gedurende de GLB-programmaperiode middels mededelingen worden geïnformeerd over de diverse openstellingen van de interventies en jaarlijks op de hoogte worden gebracht van de voortgang van de uitvoering.

6. Korte toelichting op voorstel

U ontvangt dit voorstel later dan bij de behandeling van de programmabegroting is aangegeven en is mogelijk globaler dan verwacht. Er is meer tijd nodig voor de afstemming met LNV en onderling tussen de provincies om tot een uitvoering en programmering te komen van de interventies binnen de context van het landelijke Nationaal Strategisch Plan (NSP) en de verordening. Deze onderhandelingen en gesprekken lopen nog steeds.

Context

Elke lidstaat, en dus ook Nederland, heeft Het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) beleid vertaald in een Nationaal Strategisch Plan (NSP). Dit plan -dat het kader is voor de provinciale subsidieopenstellingen- gaat er vanuit dat boeren een hoofdrol spelen bij het ontwikkelen van een toekomstbestendige landbouw, het versterken van de natuur en een leefbaar platteland. Zo'n 70% van ons landschap wordt immers beheerd door boeren. Met het beschikbaar stellen van subsidies helpt het GLB de boeren met initiatieven die bijdragen aan de GLB-doelen. Ofwel conform het NSP: 'toekomstbestendig boeren beter belonen'.

Binnen het NSP zijn drie hoofddoelen en negen specifieke subdoelen vastgelegd. De 3 hoofddoelen zijn:

- Slimme, veerkrachtige landbouw
- Milieu, biodiversiteit en klimaat
- Brede plattelandsontwikkeling

Daarnaast is kennis, innovatie en netwerkvorming het verbindende doel.

Er zijn op landelijk niveau kaders gesteld voor de verantwoordelijkheidsverdeling van de uitvoering en de daarbij behorende beschikbare middelen. Dit op basis van een in IPO verband opgestelde verdeelsleutel, die in de BAC VP 07 april 2022 is vastgesteld. Uiteindelijk worden we als Nederland afgerekend op de behaalde doelen zoals die in het NSP zijn opgenomen; dus interprovinciale afstemming over de uitvoering is noodzakelijk, ook gedurende de looptijd van het programma.

Voor de volgende interventies is in IPO-verband besloten (BAC VP 22 april 2022) dat de verantwoordelijkheid bij de provincies wordt neergelegd

- Het agrarisch natuurbeheer (ANLb: financiering en uitvoering loopt via separaat spoor en valt buiten deze besluitvorming);
- Productieve investeringen voor bedrijfsmodernisering op landbouwbedrijven (drie onderdelen: modernisering agrarische bedrijven, groenblauwe architectuur & dierenwelzijn (GBA) en voor jonge boeren);
- Niet-productieve investeringen voor landbouwbedrijven
- Niet-productieve investeringen op niet-landbouwbedrijven
- LEADER
- Samenwerking voor integrale gebiedsontwikkeling (voor GBA-doelen)
- Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie EIP (Europees Innovatie Platform)
- Kennisverspreiding en informatie

Zowel de landelijke als regionale interventies stimuleert de boeren om de benodigde landbouw transitie te maken.

Op basis van de landelijk gemaakte afspraken kan totaal een bedrag van € 21,34 miljoen aan Europese middelen landen in Flevoland en ingezet worden voor de hierboven genoemde provinciale interventies. Hier tegenover staat een cofinanciering op provinciaal niveau van € 12,13 miljoen, waarbij de provincie verantwoordelijk is dat deze cofinanciering ook regionaal beschikbaar komt. In de programmabegroting 2023 van de provincie Flevoland is een bestemmingsreserve ingesteld van € 7,75 miljoen ten behoeve van de regionale cofinanciering GLB. Met dit bedrag is een groot deel van de cofinanciering gedekt.

7. Beoogd effect

Met het vaststellen van de Subsidieverordening GLB Flevoland 2023-2027 en het wijzigen van de bestemmingsreserve GLB in een uitvoeringsreserve GLB kan in 2024 gestart worden met de provinciale uitvoering van een nieuwe periode van het Europese Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027.

Bij de uitvoering van het GLB-programma is de Flevolandse inzet zoveel mogelijk het ondersteunen van de agrarische sector in hun de transitie naar een toekomstbestendige landbouw waarbij zoveel mogelijk ingezet wordt een bijdrage te leveren aan de GroenBlauwe architectuur (bodem, water, lucht en klimaat). Hiermee wordt bedoeld het geheel van maatregelen die bijdragen aan de versterking van de biodiversiteit, klimaat en natuurlijke hulpbronnen.

Dit resulteert in de programmaring die in tabel 1 is opgenomen. Over deze inzet dient nog wel met het Rijk en provincies onderhandeld en overeenstemming bereikt te worden.

Tabel 1: Flevolandse inzet GLB programmering 2023- 2027

Financiële programmering GLB Flevoland	
<p><i>I73.1a</i> Productieve investeringen modernisering:</p> <ul style="list-style-type: none"> maatregelen waarbij ingezet wordt op technische maatregelen binnen de bedrijfsvoering. gelet op de eerdere ronde via het POP3+ is de belangstelling groot. investeringen voor bijvoorbeeld verbetering opslag en korte ketens kunnen hiermee bediend worden. Dit is o.a. van belang voor het spoor Voed de Stad (onderdeel programma Landbouw Meerdere Smaken). 	€ 1.680.156
<p><i>I73.1b</i> Productieve investeringen Groen Blauwe Architectuur (GBA) doelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> investeringen die bijdragen aan de GBA zoals bodem, water, lucht en klimaat (stikstof & N2000 lopen via landelijke openstelling gebiedsgerichte aanpak N2000 en veenweidegebieden). gezien opgave in transitie en nadruk op GBA doelen in NSP en PPLG zetten we hier extra op in. 	€ 7.085.668
<p><i>I73.1c</i> Productieve investeringen jonge boeren:</p> <ul style="list-style-type: none"> gelijk aan investeringen 1.73.1a/1.173.1b waarbij het percentage subsidie voor jonge boeren hoger is. 	€ 5.269.998

<ul style="list-style-type: none"> • jonge ondernemers zijn in het algemeen de ondernemers die vaak een nieuwe weg inslaan. Om dit mogelijk te maken, zetten we ook hier extra op in. 	
<p>I73.2</p> <p><i>Niet- productieve investeringen op landbouwbedrijven:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • omdat de hiervoor in aanmerking komende investeringen veelal te klein zijn voor individuele aanvragen (bijv. landschapselementen) zetten we hier niet op in. Ik mis hier de link toegevoegde link naar de andere openstelling 	0
<p>I73.3</p> <p><i>Niet-productieve investeringen op niet-landbouw bedrijven:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • omdat deze investeringen m.b.t. inrichtings- en herstelmaatregelen voor groenblauwe doelen voor niet-landbouw bedrijven gelden, zetten we hier niet op in. 	0
<p>I 77.1</p> <p><i>Samenwerking voor ketens, sectoren, duurzamer voedsel, GLB-pilots en innovatie Europese Innovatie Programma:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • stimuleren van innovaties in de landbouw en delen van kennis tussen verschillende projecten in Europa en dat projecten kunnen leren van elkaar. • deze interventie kan gebruikt worden om in te zetten op het provinciale beleid / programma Landbouw Meerdere Smaken om zodoende benodigde innovatie en mogelijke pilots te faciliteren met bijbehorende proces-en materiaalkosten, kennisdeling/advisering etc. 	€ 4.976.220
<p>I77.3</p> <p><i>samenwerking voor plattelandsontwikkeling LEADER:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gericht op brede plattelandsontwikkeling en ook op biodiversiteit, klimaat en bodem, water, lucht (20%); • kern van LEADER is dat partijen uit het gebied zich organiseren in een Locale Actie Groep (LAG) en zelf een plan opstellen en uitvoeren door middel van het selecteren van activiteiten die gesteund worden. 	€ 4.480.913
<p>I77.4</p> <p><i>Samenwerking integrale gebiedsontwikkeling Groenblauwe architectuur:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • gebiedspartijen werken samen en investeren om bij te dragen aan de doelen klimaat, biodiversiteit, bodem, water en lucht (Stikstof en N2000 lopen via landelijke openstelling gebiedsgerichte aanpak N2000 en veenweidegebieden). • er is in Flevoland veel behoefte aan gebiedsprocessen, juist om zaken als proceskosten en kennisdeling/advisering als investeringen mee te kunnen nemen bij nieuwe teelten/verdienmodellen of bij het doen van investeringen op onderwerpen waarvan veel agrariërs nog niet weten hoe e.e.a. het beste uitgevoerd kan worden (zoals themagerichte aanpak wasplaatsen, agroforestry, bodemdaling, minder afhankelijkheid chemie etc.) dan wel integrale afgebakende gebiedsgerichte aanpak. 	€ 9.978.228
<p>I78</p> <p><i>Kennisverspreiding en informatie:</i></p>	0

<ul style="list-style-type: none"> • steun aan kennisaanbieders is opgenomen in gebiedsgerichte samenwerking en veel lopende projecten passen daarbinnen, waardoor budget overgeheveld wordt naar 1.77.4 	
Totaal	€ 33.471.184

8. Argumenten

1 *Een verordening dient als juridische basis voor de regionale GLB-openstellingen*

In IPO verband hebben de provincies met de minister van landbouw afgesproken om een gelijklopende regeling vast te stellen voor het openstellen en toetsen van subsidieaanvragen. Het voorstel is om hiervoor de Subsidieverordening Gemeenschappelijk Landbouwbeleid Flevoland 2023-2027 – op basis van de landelijke regeling - vast te stellen.

2.1 *Er is een gelijklopende en actuele verordening voor alle provincies.*

Gedeputeerde Staten zijn aangewezen als intermediair instantie in artikel 123 vierde lid van de Europese Verordening 2021/2115 voor de uitvoering van het GLB 2023-2027. In IPO-verband is een modelverordening ontwikkeld. Afgesproken is om de verordening per provincie zoveel mogelijk gelijklopend te laten zijn, ook bij wijzigingen van technische aard op basis van interprovinciale afspraken. Zo wordt zo veel mogelijk tegemoet gekomen aan het gelijkheidsbeginsel dat een Europese voorwaarde is bij uitvoering van het GLB.

2.2 *Mandatering GS bevordert versnelling en praktische uitvoerbaarheid besluitvormingsproces.*

In artikel 3.3 is opgenomen dat GS de bevoegdheid krijgen om de verordening aan te passen na overleg met de minister van LNV en andere provincies, zodat kleine aanpassingen niet via PS vastgesteld behoeven te worden. Wijzigingen beperken zich tot correcties naar aanleiding van wijzigingen in de EU-verordeningen of na gemeenschappelijk beraad met de andere provincies en/of naar aanleiding van door de Minister van LNV geconstateerde gebreken.

3.1 *Vanuit het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid is het mogelijk om Europese middelen naar Flevoland te halen ten behoeve van de ontwikkeling van een toekomstbestendige landbouw.*

De middelen die op basis van de verdeelsleutel initieel beschikbaar zijn voor Flevoland betreffen op dit moment maximaal € 21,34 miljoen, met een verdere uitsplitsing naar de verschillende interventies waar de provincie voor aan de lat staat. Hier staat regionale cofinanciering tegenover. Vanuit de provincie Flevoland is reeds € 7,75 miljoen cofinanciering gereserveerd.

3.2 *De provinciale openstellingen uit het GLB zijn een belangrijk instrument om op provinciaal niveau te sturen op doelen in de landbouw en het landelijk gebied.*

De provinciale openstellingen bieden de mogelijkheid om keuzes te maken die zijn toegespitst op de opgaven en kenmerken die specifiek zijn voor Flevoland. Daarnaast bieden deze regionale interventies de mogelijkheid tot sturen de kans om goede afstemming te zoeken met andere programma's in het landelijk gebied zoals het Flevolands Programma Landelijk Gebied en passende samenwerking te realiseren met gebiedspartners. Dit is in aanvulling op de generieke landelijke openstellingen, waarin de Flevolandse agrarische sector ook kan meedoen.

3.3 *Het bijdragen aan een duurzame en toekomstbestendige Flevolandse landbouw.*

De medewerking van de agrarische sector is de komende jaren nodig voor de realisatie van verschillende opgaven zoals water, stikstof, bodem, biodiversiteit en klimaat. Om te zorgen dat de Flevolandse landbouw een goed toekomst perspectief behoud en kan bijdragen aan de opgaven zijn flinke investeringen nodig in zowel materiaal als in innovatie en kennisverspreiding.

- 3.4 *De openstellingen binnen het GLB biedt de provincie Flevoland een goed instrument om de agrarische sector te ondersteunen richting de transitie naar een toekomstbestendige landbouw waarmee een bijdrage geleverd wordt aan de GroenBlauwe structuur.*

Vanuit Europa is het GLB specifiek opgezet om de agrarische sector te ondersteunen. Het GLB krijgt een ander karakter met een verschuiving naar doelgerichte inzet, gebiedsgerichte aanpak, versterkte inzet op groenblauwe diensten, investeren, samenwerken, innoveren en kennis. Dit om de benodigde transitie in de landbouw te ondersteunen en zodoende mede bij te dragen aan de oplossing van opgaven. Deze mogelijkheid biedt het GLB. Er zijn geen alternatieve instrumenten om agrarische ondernemers direct en op deze schaal te ondersteunen in verband met Europese Staatssteunregels.

- 3.5 *Het NSP geeft de kaders voor verdeling van middelen met bijbehorende cofinanciering voor o.a. de verschillende interventies waar de 12 provincies zich aan hebben gecommitteerd*

Gedurende afgelopen jaren is het NSP door het Rijk, in samenspraak met o.a. IPO, Unie van Waterschappen (UvW) en Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), tot stand gekomen en vormt daarmee de Nederlandse invulling van het GLB. De provincies zijn verantwoordelijk voor de regionale invulling van het ANLb en een aantal provinciale openstellingen en de daarbij behorende regionale cofinanciering conform een landelijk afgesproken verdeelsleutel. Hierbinnen is er ruimte om keuzes te maken t.a.v. openstellingen en daaraan gekoppelde budgetten om te komen tot een robuuste, zoveel mogelijk op een Flevoland toegesneden programmering.

- 3.6 *Voor een tijdige uitvoering is een vastgestelde subsidieverordening en uitvoeringsbudget zo snel mogelijk nodig*

Ondanks dat interprovinciale afstemming mogelijk nog kan leiden tot aanpassing en bijsturing op de uitvoering en programmering van de verschillende interventies, is een snelle start benodigd om de uitvoering op tijd rond te krijgen. Begin 2024 staan de eerste openstellingen van een aantal interventies (in ieder geval Leader en mogelijk ook andere zoals productieve investeringen) gepland. Op tijdige uitvoering van het GLB – en daarmee behoud beschikbaar Europees budget voor Flevoland – zit namelijk een tijdsdruk die zelfs groter is dan de vorige POP-periode. Niet tijdig afronden van het programma kan er toe leiden dat de Europese middelen terugvloeien naar Europa.

- 3.7 *Het Nationaal Strategisch Programma is het bestedingskader voor deze uitvoeringsreserve.*

Aan de basis van een uitvoeringsreserve – concretisering van een bestemmingsreserve – staat een (financieel) uitvoeringskader. Het landelijke Nationaal Strategisch Programma – met daarin opgenomen de doelen, interventies en tijdspad – is in samenhang met de verordening het uitvoeringskader voor deze uitvoeringsreserve GLB 2023-2027. Met goedkeuring van dit voorstel besluit Provinciale Staten tot het wijzigen van de bestemmingsreserve GLB in een uitvoeringsreserve GLB 2022-2027/2029. Deze reserve heeft op basis van het NSP een einddatum van 31 december 2029, rekening houdend met uitvoeringsperiode projecten + 2 jaar en financiële afwikkeling op provinciaal en landelijk niveau.

9. Kanttekeningen

Bij het opstellen van deze nota zijn nog niet alle zaken in detail beschikbaar:

- In IPO-verband en met LNV en RVO wordt nog druk gewerkt aan de verdere programmering van de interventies. Daarmee moet in beeld gebracht worden of we landelijk voldoen aan de verschillende doelen die zijn opgenomen in het NSP. Als lidstaat Nederland worden we uiteindelijk afgerekend door Europa op behaalde doelen. Daarnaast vindt ook nadere afstemming plaats binnen de provincie zelf. Deze ontwikkelingen lopen en kunnen mogelijk tot aanpassingen en bijsturing leiden op de uitvoering van de verschillende interventies. Echter het is wenselijk dat in 2024 met de uitvoering gestart wordt om aanvragers ook de tijd te kunnen gunnen voor de uitvoering van hun projecten en het programma

administratief tijdig te kunnen afronden binnen een robuust programma met voldoende ruimte om in te spelen op nieuwe inzichten.

- Vanuit de gemaakte afspraken tussen rijk, IPO en de Unie van waterschappen en VNG is er een voorziene verdeelsleutel voor de regionale cofinanciering. Het restant bedrag van € 4,38 miljoen (€ 12,13 mln - € 7,75 mln) zal vanuit andere regionale partners of andere financieringsstromen moeten worden bijgedragen. Hierover worden nog gesprekken gevoerd met regionale partners. De verwachting is dat deze middelen gevonden worden onder de partners of andere programma's zoals 2e fase programma Natuur. Op dit moment wordt nog met regionale partners gesproken over dekking van een deel van de cofinanciering.
- Naast cofinanciering via de regionale partners kunnen ook diverse andere cofinancieringsmogelijkheden worden benut. Daarbij valt te denken aan:
  - De inzet van cofinanciering "in kind", in de vorm van projecten die bijdragen aan de doelen van het NSP. Hieraan kan goed invulling gegeven worden met projecten vanuit o.a. LMS, ABW, waterprogramma, Actieplan Biodiversiteit, eigen infra-projecten (b.v. wegen of vaarten met daarlangs groenblauwe ontwikkelingen die bijdragen aan de groenblauwe dooradering) en natuurlijk het FPLG.
  - Gebruik van de middelen die beschikbaar komen vanuit het FPLG en/of 2^e fase programma Natuur die ingezet kunnen worden voor cofinanciering binnen het GLB.
  - Vrijval van budget vanuit de voormalige POP3 periode.

10. Bijlagen

Naam stuk:	eDocs nummer:	Bijgevoegd of periode ter inzage
Flevolandse verordening GLB 2023-2027	3111478	Tot
GLB-NSP 2023-2027 (publieksvriendelijke samenvatting)	3163989	Tot
Presentatie GLB Flevoland 2023-2027	3163949	
Provinciaal Blad	3165812	